

Könyvvizsgálat tervezése és végrehajtása

Előadó:

Kórmúves Kinga

Pénzügyminisztérium, Számviteli és Közfelügyeleti Főosztály, Vezető kormányfőtanácsos

Magyar Könyvvizsgálói Kamara

Audit munkafázisok a vizsgálat során

A megbízás elfogadás meghosszabbításának vizsgálata, szerződés készítés

Munkaprogram készítése és végrehajtása

Könyvvizsgálói jelentés kiadása

Tervezési stratégia

Összefoglaló ellenőrzési dokumentum elkészítése, kommunikáció az ügyféllel

Tervezési stratégia

Ügyfél megismerése

Ágazati tényezők

- piaci versenyhelyzet
- szállítói, vevői kapcsolatok
- technológiai fejlesztések
- tevékenység ciklikussága vagy szezonalitása

Szabályozási környezet

- alkalmazandó pénzügyi beszámolási alapelvek
- jogi és politikai környezet (adózás, kormánypolitika)
- környezetvédelmi törvények

Egyéb külső tényezők

- gazdaság általános állapota
- kamatlábak, finanszírozás rendelkezésre állása
- infláció, valutaleértékelés

➤ A gazdálkodó jellegének áttekintése

a) Üzleti tevékenység megismerése

- bevételforrások jellege
- termékek vagy szolgáltatások és piacok
- gazdálkodás menete
- elektronikus kereskedelemben való részvétel
- földrajzi eloszlás és ágazati szegmentáció
- termelő berendezések, raktárak és irodák elhelyezkedése
- főbb vevők
- fontos szállítók
- foglalkoztatási helyzet
- kutatási és fejlesztési tevékenységek és ráfordítások
- kapcsolts felekkel folytatott ügyletek

b) Finanszírozási háttér megismerése

- adósság struktúra,
- szerződéses biztosítékok,
- korlátozások,
- garanciák és a mérlegen kívüli finanszírozási megállapodások
- lízingek
- a tulajdonosok vagy hasznhúzóok (helyi, külföldi, üzleti hírnév és tapasztalat);
- kapcsolts felek

c) A beszámoló készítés jellemzői

- Alkalmazott számviteli alapelvek és ágazat specifikus gyakorlat
- Árbevétel elszámolásra alkalmazott számviteli politika
- Készletek számbavételi és értékelési eljárásai
- Szokatlan vagy összetett ügyletek elszámolásai
- Számviteli politika változásai és okai stb

➤ **Célok és stratégiák, valamint a kapcsolódó üzleti kockázatok megismerése**

A gazdálkodó céljait és stratégiáit a könyvvizsgálónak olyan mélységben kell megismernie, hogy azonosítani tudja azokat a kapcsolódó üzleti kockázatokat, amelyek lényeges hibás állításokat okozhatnak a pénzügyi kimutatásokban.

➤ **A gazdálkodó pénzügyi teljesítményének értékelése és áttekintése**

A könyvvizsgálónak meg kell ismernie a gazdálkodó pénzügyi teljesítményének értékelését és áttekintését.

➤ **A gazdálkodó egység belső kontrollja**

A könyvvizsgálónak azonosítania kell azokat a kontrollokat a belső ellenőrzési rendszerben amelyek meghatározóak a könyvvizsgálat szempontjából.

➤ Számviteli és információs rendszert felmérő vizsgálatok

Nem elegendő ha van egy leírásunk az alkalmazott szoftverekről (interjú), programokról és támaszkodni kívánunk a rendszerből jövő adatokra, valamint automatikus kontrollokra!

Dokumentáltan kell vizsgálni a program változást, jogosultság kezelést, változás kezelést, stb. → SZAKÉRTŐ bevonása szükség esetén!

➤ Ügylettípusok vizsgálata

Rutin ügyletek: nagy számban előforduló, ismétlődő, mérhető, elszámolásuk azonos és egyszerű, stb. Pl: termelés, értékesítés, bérszámfejtés, be- és kifizetések, stb.

Nem rutin ügyletek: ritkán előforduló, nem ismétlődő, külön szubjektív megfontolást igényel, stb. Pl: részesedés/értékpapír ügyletek, hitelfelvétel, lízing, leltározás, stb.

Becslésen alapuló ügyletek: szubjektív döntéseken alapulnak, a hiba előfordulás lehetősége MAGAS! Pl: céltartalék képzés, elhatárolás, értékvesztés képzés, terven felüli értékcsökkenés meghatározása, stb.

Lényegesség

„Lényegesnek minősül a beszámoló szempontjából minden olyan információ, amelynek elhagyása vagy hibás bemutatása- az észszerűség határain belül- befolyásolja a beszámoló adatait felhasználók döntéseit”.

ugyanakkor

„Annak eldöntése, hogy mi tekinthető lényegesnek, szakmai megítélés függvénye”

Lényegességi szintek, mutatók:

Beszámoló egészére

Ügyletcsoportokra,
számlaegyenlegekre

Végrehajtási

Elhanyagolható

Viszonyítási alapok és határértékek

Adózás előtti
eredmény
5%-10%-a

Árbevétel
1%-3%-a

Összes
ráfordítás
1%-3%-a

Mérlegfőösszeg
1%-3%-a

Saját tőke
1%-2%-a

A mutatók átlagából számított lényegesség számítása 2016 óta nem megengedett!

Példa a lényegességi szint meghatározására

Lényegességi szint meghatározása egy kereskedő társaság esetében:

Az árbevétel növekedés a társaság teljesítményének a legfőbb mutatója, erre fókuszál a vezetés leginkább és a piac is ez alapján méri a teljesítményt. Az elmúlt néhány évben a társaság évi 5-10% árbevétel növekedést produkált, nagyobb kiugrások vagy visszaesések nélkül. A nyereség alacsony, részben az alacsony árak miatt, részben azért, mert a tulajdonos más cégei különböző szolgáltatásokat nyújtanak a társaságnak. Az adózás előtti eredmény előző évben nyereséget, tárgyév során veszteséget mutatott.

A könyvvizsgálónak ez a 3. éve a társasággal, az előző vizsgálatok során minden évben talált néhány figyelmen kívül adódó hibát. Csalásra utaló jelet nem azonosított, a külső hatósági vizsgálatok sem találtak jelentős problémát. A társaságnak van külső hitele.

Határozzuk meg a lényegességi szinteket!

A fenti információk alapján az adózás előtti eredmény nem lenne megfelelő viszonyítási alap.

A könyvvizsgáló ezért az árbevétel 1-3%-ában állapíthatja meg a lényegességi szintet.

A végrehajtási lényegesség megállapítása során figyelembe veszi, hogy az előző években kevés hibát talált, hogy a vezetésen nincs különösebben nagy nyomás a pénzügyi eredmények elérésére, hogy a kontrollkörnyezet megfelelő ugyan a cég méretéhez képest, de nem igazán hatékony, és hogy az iparág, amiben a cég működik, nem tekinthető kockázatosnak. Ennek alapján a végrehajtási lényegességet a pénzügyi kimutatások egészére vonatkozó lényegesség 25-30%-ában állapíthatja meg (azaz a 70-75%-a lesz a beszámoló egészére vonatkozó lényegességnek a végrehajtási lényegesség).

Az egyértelműen elhanyagolható hiba szintjének meghatározásakor a könyvvizsgáló figyelembe veszi, hogy az elmúlt években mindig talált hibákat, bár azok nem voltak sem önmagukban, sem összesítve lényegesek. A tulajdonos-ügyvezetőt nem különösebben érdeklik az azonosított hibák. A kockázatbecslés során a könyvvizsgáló csak a két szokásos jelentős kockázatot azonosította, a kontrollok vezetés általi felülírásának kockázatát és a csalásból eredő lényeges hibás állítás kockázatát az árbevétel elszámolásában.

Mindezeket figyelembe véve pl. 3-5%-ban állapíthatja meg az egyértelműen elhanyagolható hiba szintjét.

További példák a lényegesség meghatározására

➤ Árbevétel

Alacsony margin évek óta, nem az adózás előtti eredmény a vállalat valódi teljesítményének a mutatója, ráadásul az előző években erősen ingadozik, veszteséges, a munkavállalói jutalom főleg a bevételtől függ, stb.

➤ Mérlegfőösszeg

Nem az eredmény növelése az elsődleges, hanem pl. a tagok pénzének a kezelése, vagy a vagyon befektetésekből származik, vagyonkezelést végez a Társaság, nem profit orientált, árbevétele nincsen.

➤ Összes ráfordítás

Az árbevétel kapcsolt vállalkozástól származik, költség + margin módszerrel történik a számlázás

➤ Ügylettípusokra is lehet külön lényegességet alkalmazni

Pl: Működési költségek esetében alacsonyabb lényegességgel tesztelünk (a Társaság érdekelt lehet abban, hogy alacsonyan tartsa)

Előzetes kockázatbecslés - pénzügyi kimutatások szintjén

- **Kritikus területek meghatározása**
- kontrollok vezetés általi felülírásának kockázata
- csalásból eredő lényeges hibás állítás kockázata az árbevétel elszámolásában

A pénzeszközök értéküktől függetlenül általában kritikus területnek minősülnek a visszaélés kockázata miatt.

- Lényegességi szint feletti egyenlegek, melyeket nem tekintünk általában kritikus területnek: jegyzett tőke, eredménytartalék

Eredendő
kockázat

Ellenőrzési
kockázat

Feltárási
kockázat

Csalás kockázata

A KÖNYVVIZSGÁLÓ FELELŐSSÉGE A CSALÁS KAPCSÁN

- azonosítsa és felmérje a pénzügyi kimutatások csalásból eredő **LÉNYEGES HIBÁS** állításainak kockázatait,
- elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerezzen a csalásból eredő lényeges hibás állítás becsült kockázatairól a megfelelő válaszok megtervezésén és megvalósításán keresztül,
- megfelelően válaszoljon az azonosított vagy gyanított csalásra

Csalási kockázat felméréséhez kapcsolódó minta dokumentáció interjú alapján:

➤ **Hogyan történik a Csalási kockázat felmérése, milyen a felmérés jellege, a terjedelme és gyakorisága?**

A CFO és a CEO elmondása alapján személyes bejelentések alapján azonosítanak csalást, de ez még nem fordult elő a szervezeti struktúrából adódóan. A személyes észrevétel történhet szóban vagy írásban, akár névtelenül is. Először informálisan összegyűjtik az információkat a család gyanús esetekről, majd amennyiben szükséges vizsgálatot indítanak. Tárgyévben nem volt tudomásuk ilyen esetről.

➤ **Melyek a csalási kockázat gazdálkodó egységen belüli azonosítására és kezelésére vonatkozó lépések (telehelyek, üzleti szegmensek, stb.)?**

A kockázatok azonosítására és megelőzésére szolgál a folyamat épített önálló szakellenőrzés. Jellemzően ez a pénzkezelésre, pénztárellenőrzésre és a számlaellenőrzésre vonatkozik. Szintén azonosító és megelőző funkciót is ellát a vezetői ellenőrzés, ami történhet beszámoltatással, jelentések bekérésével, ellenőrző listák lekérésével. A társaságnak továbbá szabályzata van az összeférhetetlenség és az érdekkonfliktus szabályozásáról, esetleges előfordulás esetén a kezelésükről.

➤ **Melyek azok a módok, ahogy a vezetés az irányítással megbízott személyeket tájékoztatja a feladatai végrehajtásáról?**

A cég szervezeti struktúrából adódóan személyesen, telefonon illetve emailben egyeztetnek az aktuális feladatokról illetve a közös meghajton elérhető szabályzatok tartalmazzák összefoglalva a feladatköröket.

➤ **Hogyan történik a vezetés kommunikációja a munkavállalók felé az üzleti gyakorlatra és az etikus viselkedésre vonatkozóan?**

Az egyes munkavállalók munkaszerződéseiben is kikötésre kerülnek az alkalmazottak jogai mellett a kötelezettségeik is, kitérve a csalást, illetve nem-etikus viselkedés megelőzését szolgáló pontok is. Ezek megszegése munkajogi következményeket vonhat maga után. A munkavállalók ugyanakkor formálisan vagy nem formálisan is bejelentést tehetnek, mindezt név vagy név nélkül. Az etikai szabályzat tartalmazza a megfelelő irányelveket erre vonatkozóan.

➤ **Jutott-e bármilyen tényleges, vélt vagy állítólagos csalásról szóló minden információ a vezetés tudomására?**

A pénzügyi vezető elmondása alapján nem történt csalás tárgyév során

Következtetés: A megbeszélés alapján csalásra utaló jelet nem azonosítottunk, a megbeszélés során hallottakat felhasználjuk az audit során.

A fenti minta dokumentáció azonban önmagában NEM ELEGENDŐ a kontrollok vezetés általi felülírása kockázat, valamint a csalásból eredő lényeges hibás állítás kockázat megítélésére az árbevétel elszámolásában. Állítások szintjén is vizsgálni kell a kapcsolódó kockázatokat!

Csalási háromszög

Csalás kockázatának kezelése

- Váratlan helyszíni ellenőrzések (készlet, készpénz)
- Kiszámíthatatlanság beépítése a könyvvizsgálatba
- Visszaigazolások (készlet, követelés, kötelezettség)
- Jelentős, szokatlan ügyletek részletes vizsgálata
- JET (journal entries teszt, naplótételek tesztelése)
- Részletes elemző eljárások
- Munkatársak kikérdezése (interjú)
- Szakértők igénybevétele
- IT alapú könyvvizsgálati technikák

Külső szakértők, belső ellenőrzés munkájának felhasználásáról hozott döntés a kockázatok csökkentésére

A tervezés szakaszában kell felmérni azt, hogy a könyvvizsgálat során van-e külső szakértők bevonására szükség (620-as standard)

- Teljes körű ismeret és szakértelem igényéből pl. jogi, műszaki, vagyoneértékről stb. döntés
- Más könyvvizsgálók (csoport auditorok) munkájának felhasználása (600-as standard)
- Belső auditor munkájának felhasználása (610-es standard) belső ellenőrzés, számviteli rendszer felmérése, hasznosítása
- Informatikus, számítástechnikai szakértő bevonása

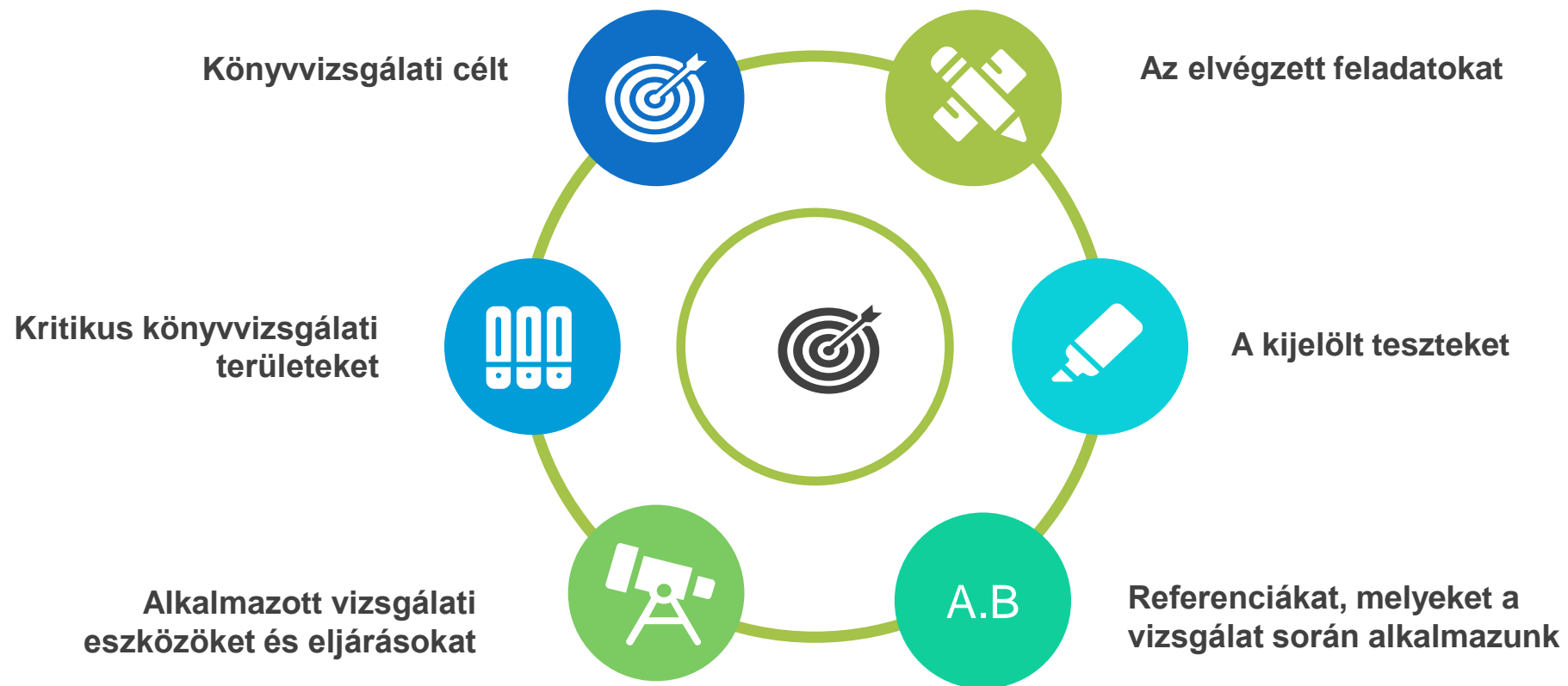
A külső szakértők bevonása a könyvvizsgáló felelősségét nem csökkenti!

EQCR (belső minőségellenőr) bevonás → közérdeklődésre számot tartó kör esetében

Leggyakoribb hiányosságok – tervezés-kockázatbecslés

- Az ügyfél üzleti tevékenysége és az ágazati szabályozási körülmények felmérésének dokumentációját nem mutatták be.
- Nem terveztek alapvető vizsgálati eljárásokat kritikus és jelentős számlaegyenlegekhez, forgalomhoz, bemutatáshoz (pl. adott garancia).
- Nem került meghatározásra lényegességi szint.
- A könyvvizsgálati munkaprogram túl általános volt, nem volt kellően ügyfél specifikus.
- A kockázatelemzés során kritikusnak minősített szállítókat nem minősítették jelentős vizsgálati területnek.
- A belső ellenőrzési rendszerek működésének felmérését nem dokumentálták, ennek ellenére hatékonnak minősítették.
- A belső ellenőrzési rendszer felmérése során a könyvvizsgáló az üzleti tevékenység folyamatait áttekintette, de kontrollpontokat nem állapított meg, kontroll tesztek nem végzett. A belső ellenőrzés hatékonyságáról szubjektív módon, a korábbi vizsgálati tapasztalatai alapján mondott véleményt.
- A csalás miatt előforduló lényeges hibás állítás kockázatát nem azonosítottak, következtetését viszont elmulasztotta indokolni, miszerint az árbevétel, és a vezetők kontrol felülrírásának kockázata nem csalási kockázat.

Munkaprogram

Audit megközelítés

Kontroll
alapú

Szubsztantív
tesztelésen
alapuló

Számlacsoport	A tétel a lényegességi küszöbérték feletti	Eredendő kockázat	Nagyszámú tranzakciót tartalmaz?	Kritikus terület?
Tárgyi eszközök	igen	közepes	igen	igen
Készletek	igen	közepes	igen	igen
Követelések	igen	közepes	igen	igen
Pénzeszközök	igen	magas	igen	igen
Saját tőke	igen	alacsony	nem	nem
Céltartalékok	nem	közepes	nem	nem
Hosszú lejáratú kötelezettségek	igen	alacsony	nem	nem
Rövid lejáratú kötelezettségek	igen	közepes	igen	igen
Passzív időbeli elhatárolások	igen	alacsony	igen	nem
Értékesítés nettó árbevétele	igen	magas	igen	igen
Egyéb bevételek	igen	alacsony	nem	nem
Anyagjellegű ráfordítások	igen	közepes	igen	igen
Pénzügyi műveletek eredménye	igen	alacsony	igen	nem
Adófizetési kötelezettség	nem	alacsony	nem	nem
Kontrollok vezetés általi felülírásának kockázata	n/a	magas	n/a	igen

Kockázattal érintett egyenleg	Kockázat szintje	Releváns állítások	Kontrollal lefedett állítások	Elemző eljárások	Alapvető eljárások, tesztek
Tárgyi eszközök	K	L, J, E, T, É, M, B	-	Mozgástábla és értékcsökkenés újrakalkulálása	Növekedések, csökkenések tesztelése, analitika-főkönyv egyeztetés
Készletek	K	L, J, E, T, É, M, B	L, T, J, E	Értékvesztés újrakalkulálása, készletértékelés vizsgálata,	Leltár vizsgálata, mérés teszt, NRV teszt,
Követelések (Vevők, Követelések kapcsolt vállalkozással szemben)	K	L, J, E, T, É, M, B	L, T, J,	Értékvesztés kalkulálása a koros lista és mérlegfordulónap utáni fizetések alapján	Nyitott vevőkhöz kapcsolódó egyenlegközlés, jogi teljességi nyilatkozatok vizsgálata, Kapcsolt felek közötti tranzakciók vizsgálata (szerződés), kontrollok hatékonyságának vizsgálata, Transzferár szabályzat
Pénzeszközök	M	L, J, E, T, É, M, B		Év végi átértékelés újrakalkulálása devizás tételek esetében	Minimális pénzkészlet vizsgálata, év végi egyenlegközlés, aláírt pénztárrovanccs, pénzkezelési szabályzat
Céltartalékok	K	L, J, E, T, É, M, B			Szerződések vizsgálata, interjú készítése a vezetéssel, jogi teljességi nyilatkozatok vizsgálata

Leggyakoribb hiányosságok –rendszerfelmérés

- A könyvvizsgáló a vizsgált cégen belül működő folyamatok megismerését nem dokumentálta.
- A könyvvizsgáló a vizsgált cégen belül működő folyamatok megismerését csak a könyvvizsgálói szoftver által erre a célra felkínált kérdőívben szereplő kérdésekre adott „igen/nem” válaszokkal dokumentálta.
- A könyvvizsgáló a vizsgált cégen belül működő folyamatokat megismerte, de annak működési hatékonyságára vonatkozóan teszteléseket nem vagy nem kellő mintaszámmal végzett.
- A könyvvizsgáló kizárólag szubsztantív tesztelést alapján szerzett bizonyítékokat, de ennek okát a tervezési dokumentumban nem indokolta.
- A könyvvizsgáló a folyamatok megismerésére vonatkozóan nem készített ún. rotációs tervet.
- A könyvvizsgáló az előző évben megismert folyamat működésének a rotációs tervre hivatkozva annak ellenére nem tesztelte, hogy az jelentősen változott az előző év óta.

A könyvvizsgáló felelőssége

*"... a könyvvizsgálatot úgy tervezzük meg és végezzük el, hogy **kellő bizonyosságot** szerezzünk arról, hogy az éves beszámoló mentes-e lényeges hibás állításoktól."*

Állítások

Előfordulás

Létezés

Teljesség

Jogok és
kötelmek

Értékelés,
felosztás

Besorolás,
érthetőség,
bemutatás

Időbeli
elhatárolás

Pontosság

Kellő bizonyosság (ISA 200)

Elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékok (ISA 200)

*"...kellő bizonyosság akkor áll rendelkezésre, ha a könyvvizsgáló **elegendő és megfelelő** könyvvizsgálati bizonyítékot szerzett ahhoz, hogy a könyvvizsgálati kockázatot (vagyis azt a kockázatot, hogy a könyvvizsgáló nem megfelelő véleményt ad ki olyan esetben, amikor a pénzügyi kimutatások lényeges hibás állítást tartalmaznak) elfogadhatóan alacsony szintre csökkentse."*

Elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékok (ISA 500)

***A könyvvizsgáló célja** a könyvvizsgálati eljárások oly módon történő megtervezése és végrehajtása, amely lehetővé teszi a könyvvizsgáló számára, hogy **elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot** szerezzen ahhoz, hogy ésszerű következtetéseket tudjon levonni, amelyekre a könyvvizsgálói véleményt alapozza.*

Elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékok (ISA 500)

Elegendőség

- A könyvvizsgálati bizonyíték mennyiségének mértéke
- A kockázatok és bizonyítékok minőségének függvénye

Megfelelő

- A könyvvizsgálati bizonyíték minőségének mértéke
- A bizonyítékok relevanciájának és megbízhatóságának függvénye

A könyvvizsgálati bizonyítékok megbízhatósága (ISA 500)

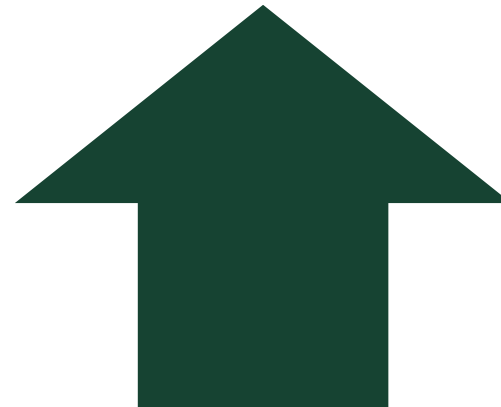

Megbízhatóbb:

- Eredeti dokumentum
- Könyvvizsgáló által megszerzett bizonyíték
- Írott formában
- Gazdálkodó egységen kívülről származó

Kevésbé megbízható:

- Másolat
- Nem közvetlenül a könyvvizsgáló által megkapott
- Szóbeli formában
- Gazdálkodó egység által előállított bizonyíték

A könyvvizsgálati bizonyítékok megszerzését szolgáló könyvvizsgálati eljárások (ISA 500)

Szemrevételezés

Megfigyelés

Külső
mege erősítés

Újraszámítás

Ismételt
végrehajtás

Elemző
eljárások

Interjú

Tételek tesztelésre történő kiválasztása a könyvvizsgálati bizonyítékok megszerzése érdekében (ISA 500)

Az összes tétel kiválasztás (100 %-os vizsgálat)

- A sokaság kevés, de nagy értékű tételekből áll;
- Jelentős kockázat;
- Automatikusan végzett számítás

Konkrét tételek kiválasztása

- Nagy értékű, vagy kulcsfontosságú tételek;
- Egy bizonyos összeg feletti összes tétel;
- Információszerzést szolgáló tételek.

Könyvvizsgálati mintavételezés

- Teljes sokaságra vonatkozó következtetés;
- Homogén sokaság;
- Nagy elemszám;
- Egyedenként alacsony értékek.

Könyvvizsgálati bizonyítékok – egyes tételekre vonatkozó speciális szempontok (ISA 501)

Készletek

- Fizikai leltáron való részvétel (a vezetés utasításainak végrehajtását értékeli, a leltározási folyamat megfigyelése, a készlet szemrevételezése, tesztszámolások végrehajtása)
- Annak vizsgálata, hogy a készletek a leltár eredményének megfelelően kerültek kimutatásra
- Alternatív könyvvizsgálati eljárások, ha a leltáron való részvétel kivitelezhetetlen

Peres ügyek és egyéb jogi igények

- Interjú a vezetéssel, egyéb munkatársakkal és jogi tanácsadóval
- Jegyzőkönyvek és külső jogi tanácsadókkal való levelezések vizsgálata
- Jogi költség számlák átvizsgálása
- Írásbeli nyilatkozat külső jogi képviselőktől

Szegmens-információk

- A vezetés által szegmensinformációk meghatározására alkalmazott módszerek megismerése
- Elemző eljárások és egyéb könyvvizsgálati módszerek elvégzése

Külső megerősítési eljárások folyamata

Külső megerősítési eljárások eredménye (ISA 505)

A megerősítési kérésekre
adott válaszok
megbízhatósága

Nemválaszolás

Amikor az elegendő és
megfelelő könyvvizsgálati
bizonyíték megszerzéséhez
szükséges a pozitív
megerősítésre irányuló
kérésre adott válasz

Leggyakoribb hiányosságok – áttekintés és jelentés készítés témakörben

- A vállalkozás folytatása elvének érvényesülése
- Munkalapok egyeztetése a végleges pénzügyi kimutatásokkal
- Elemző eljárások az áttekintés keretében
- Archiválás
- Összhang a teljességi nyilatkozat és a vezetés által aláírt beszámoló dátumai között
- Könyvvizsgálói jelentés, vélemény szakasz, egyéb információk

Leggyakoribb hiányosságok – bizonyíték gyűjtés

- Nem ragaszkodnak a jelentős követelések, kötelezettségek **külső** megerősítéséhez
- Az egyenlegközlő levelek és nyilvántartás összevetését nem dokumentálták
- A visszaigazolás nem a könyvvizsgáló címére érkezett
- Bank egyenlegközlőt nem kértek
- A jogi levél áttekintése nem dokumentált vagy update-je elmarad
- A nyitó adatok ellenőrzésének tényét elmulasztották dokumentálni első könyvvizsgálat esetén.
- Az ellenőrzés során bemutatott dokumentáció nem tartalmazta a fordulónap utáni események vizsgálatát, valamint a vállalkozás folytatása elvének teljesülésének vizsgálatát.
- Azonosított csalás esetén nem történt bizonyíték gyűjtés a csalás beszámolóra gyakorolt hatásának azonosítására.
- Elemzés során azonosított jelentős kockázatra nem történt bizonyíték gyűjtés.
- Nincs bizonyíték gyűjtés az eredménykimutatás és kiegészítő melléklet tételeire.
- A dokumentáció nem tartalmaz következtetéseket.
- A leltár ellenőrzés során nem derül ki, hogy mit ellenőriztek.
- Nem lehet bizonyítani, hogy a könyvvizsgáló megállapításai a teljes sokaságra vonatkoznak pl. export árbevétel (kontroll alapú megközelítés, mintavételezés, lefedettség a végrehajtási lényegességig).

Példa feladatok

Példa 1: *A társaságnak jelentős exportárbevétele származik Oroszországból és a volt FÁK-országokból. A vevők különböző mennyiségi kedvezményekre jogosultak. A vevői szerződések nem egyformák. A vevők egy részével nincs olyan konkrét szerződés, amely rögzítené a szállítási feltételeket és a kedvezményeket, hanem keretszerződések vannak, amelyeket még a nyolcvanas években kötöttek. A számlázás rubelben történik. A korábbi években visszatérő hiba volt, hogy a számviteli osztály nem kapott időben információt a külkereskedelmi osztálytól a december utolsó két hetében értékesített árukról, és így nem tudta pontosan kalkulálni a vevőknek járó mennyiségi kedvezmények összegét sem. Azoknál a vevőknél, amelyeknél a szerződés nem rendelkezik konkrétan a mennyiségi kedvezményekről, a kereskedők néha kreatív megoldásokat találtak ki, például aláírtak a vevővel olyan megállapodást, amely rögzíti, hogy a vevő a kedvezményt a következő vásárlás összegéből vonhatja le. Nem volt olyan kontroll, amely biztosította volna, hogy a számviteli osztály értesüljön ezekről a megállapodásokról.*

Kérdés: *a fentiek alapján hogyan állapítaná meg a csalásból eredő lényeges hibás állítás kockázatát az árbevétel állításaira?*

Megoldás (szubjektív)

	<i>Állítások:</i>				
<i>Beszámoló sor:</i>	<i>előfordulás</i>	<i>teljesség</i>	<i>pontosság</i>	<i>elhatárolás</i>	<i>besorolás</i>
<i>Árbevétel:</i>	<i>nem jelentős kockázat</i>	<i>jelentős kockázat</i>	<i>jelentős kockázat</i>	<i>jelentős kockázat</i>	<i>nem jelentős kockázat</i>

Példa feladatok

Példa 2: *Egy mobiltelefonok értékesítésével foglalkozó Társaság értékesítési vezetőjétől az alábbi információkat kaptuk: a Társaság bevételeinek döntő többsége Kínából származik. Az értékesítési útvonal a következő: vonattal Hamburgba szállítják a rakományt, ezt követően hajóra kerül az áru, mely egészen Brazíliáig utazik. A Társaság legjelentősebb bevétele december és január hónapban a karácsonyhoz és újévhez köthető kiszállításokból származik. Az értékesítési vezető bónusza az üzleti teruban meghatározott értékesítés nettó árbevételének elérésétől függ.*

Kérdés 1: *az elhangzott információk alapján csalás szempontjából mely állításokat tekintenénk jelentős kockázatúnak és miért?*

Kérdés 2: *Ha a kiszállítást 2021. december 31-én kezdik meg, hajóra 2022. január 2-án kerül, az áru CFR paritású (költség, és fuvardíj megnevezett rendeltetésű kikötő), akkor jogosan mutatja-e ki az ügyfél 2021. évi árbevételként a kiszállított mennyiség értékét?*

Megoldás (szubjektív)

Kérdés 1:

Előfordulás/Létezés:

Kockázatnak tartjuk, hogy az egyes árbevétel tranzakciók teljesítéssel nem alátámasztottak. Mivel a vezetés bónusza az árbevétel növeléséhez van kötve, akkor esetleg nem valós tranzakciók rögzítésével növelhetik a kimutatott árbevételt.

Elhatárolás:

A management az értékesítési tranzakciók nem helyes időszakra való rögzítésével tudja befolyásolni az árbevétel mértékét. Ha még x millió hiányzik az árbevétel terv teljesítéséhez, amitől függ a vezetés bónusza, akkor esetleg januári árbevételeket lekönnyvelhetnek decemberben, hogy teljesüljön a terv.

Kérdés 2: NEM!

Példa feladatok

Példa 3: *Egy társaságnál az értékesítés nettó árbevétele az alábbiak szerint alakult:*

Az értékesítés nettó árbevétele összesen: 2.678.277.348 Ft, mely a főtevékenységekhez azaz közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek, azon belül ajtómodulok gyártásához kapcsolódó folyamatokból származik. Ebből a belföldi értékesítés nettó árbevétele: 2.658.324.675 Ft mely egy vevőhöz kapcsolódik. Exportértékesítés 19.952.673 Ft., mely EU irányba történő értékesítést takar több, főleg kapcsolt félnek. A végrehajtási lényegességi szint a tárgyév során 60.000.000 Ft volt.

Kérdés 1: Milyen eljárás lehet az egyik leghatékonyabb könyvvizsgálati módszer?

Feladat: Készítsen rövid munkaprogramot (minden állítás kerüljön lefedésre)!

Megoldás: (szubjektív)

Ebben az esetben hatékony könyvvizsgálati módszer lehet, ha a belföldi értékesítés esetében forgalomközlést végzünk, azaz megkérjük az ügyfelet, hogy az év végi nyitott egyenlegközlő vizsgálathoz hasonlóan készítse el a tárgyévi forgalomhoz szükséges számlarészletezőt (analitikát) melyet hozzácsatol a forgalomközlő levélhez melyet elküldünk a vevőnek. Érdeemes már a könyvvizsgálati nyitó megbeszélésen jelezni, hogy ilyen jellegű vizsgálatot fogunk végezni, így az ügyfélnek is lesz elegendő ideje tájékoztatni a vevőt, vagy akár már év közben is folyamatosan egyeztetni a forgalmat.

Abban az esetben, ha a forgalomközlés során nincs eltérés, (vagy ha van az az egyedi lényegességi küszöb alatti van) valamint az egyéb állítások vizsgálata során sem tár fel a könyvvizsgáló jelentős hibát (elhatárolás vizsgálat, jóváíró számlák vizsgálata, vegyes könyvelések vizsgálata az árbevétel kapcsán) úgy a megszerzett bizonyíték elegendő lehet. Mérlegelés kérdése, hogy az export árbevétel kapcsán a teljesség állításra végez –e további vizsgálatokat a könyvvizsgáló, de abban az esetben, ha nincs olyan információja mely alapján arra lehetne következtetni, hogy az export árbevétel nem teljes, úgy jelentős hiba abból már nem származhat, hogy részletes vizsgálatot, például számlatesztet nem végzünk. Az export árbevétel a végrehajtási lényegességi szint alatt van.

Példa feladatok

Példa 4: *Az XY Szálloda értékesítési folyamata úgy történik, hogy a rendszerben feladásra kerül az adott napi árbevétel az éjszaka folyamán, automatikus, zárt rendszerben.*

A számla kiállítása csak ezt követően a következő nap vagy napokban történik. A számla kiállításának dátuma ezért a rendszer-technikai lépés miatt kerül másik időszakra, tehát a tényleges teljesítéstől számítva később kerül kiállításra a számla, miután az árbevétel már lekönyvelődött. A számla részletezőjében egyértelműen beazonosítható, hogy mely időszakra, dátumra történik az értékesítés.

Kockázatos időszak azonosítása: 2021.12.26 és 2022.01.06 közötti kiállított számlák vizsgálata szakmai megítélés alapján.

Kérdés: *Milyen vizsgálatokat végezne a teljesség és az elhatárolás állítás lefedésére?*

Megoldás (szubjektív)

Mivel alapvetően az üzlet készpénz alapú, tehát megnézzük a fordulónap előtti és utáni 6 napot. Bár a vendégéjszakák átlagos száma 4 nap, szakmai megítélésünk alapján ezt kiterjesztjük karácsony 2. napjától kezdődően (arra alapozva, hogy a trendek változtak, a szállóvendégek szentestét még családi körben töltik, de karácsony második napjától a turizmus fellendül és a karácsony-szilveszteri időszakot kihasználva a szállodák teljes kihasználtsággal működnek Magyarországon, és átlagtól eltérően több éjszakát töltenek egy szálláshelyen).

Fontos, hogy meggyőződjünk, hogy az általunk kiválasztott periódusban a kiállított számlák sorszámfolytonosak voltak, valamint, hogy az analitika főkönyvhöz egyeztethető (teljesség és pontosság állítás).

Ezt követően érdemes megvizsgálni, hogy az általunk kockázatosnak tekintett periódusban mennyire jelentős a kiállított számlák értéke a lényegességi szint alapján.

Amennyiben a kiállított számlák értéke a végrehajtási lényegességi szint felett vannak mindkét periódusban, úgy érdemes az egyedi lényegességi hibahatár feletti tételek kiválasztani úgy, hogy a le nem fedett egyenleg a vizsgálatunk végén e szint alá kerüljön.

Köszönöm a figyelmet!

Kérdések?